МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ»

СХВАЛЕНО
На засіданні Вченої ради
ВСП «ІІНО КНУБА»
Протокол № 38
від «17» січня 2023 року

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВСП «ІІНО КНУБА»
_____О. ПЕТРОЧЕНКО
«17» січня 2023 року

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту

м. Київ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту у відокремленому структурному підрозділі «Інституту інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури» (далі – Положення) розроблене відповідно до Декларації ООН про права людини, Конвенції ООН про права дитини, Конвенції ООН про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти, Конституції України, законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», «Про внесення змін до КУпАП щодо запобігання та протидії мобінгу (цькуванню)», Положення про ВСП «ІІНО КНУБА».

2. МЕТА

2.1. Метою Положення є запобігання та протидія випадкам булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту серед здобувачів вищої освіти та працівників відокремленого структурного підрозділу «Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури» (далі – Інститут).

3. ПРИНЦИПИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ, МОБІНГУ, КІБЕРБУЛІНГУ, ХАРАСМЕНТУ

3.1. Офіційне розслідування, висвітлення та розголос факту, що порушує ст.173 п.4, ст. 173-5 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

3.2. Дотримання установчих документів, Правил внутрішнього розпорядку ІІНО КНУБА.

3.3 Взаємоповага, гуманність, справедливість, правдивість, толерантність, милосердя, доброчесність, що регулюють діяльність, поведінку людей, їхню взаємодію та спілкування.

3.4. Утвердження поваги до суспільної моралі та загальнолюдських цінностей.

3.5. Дотримання норм етикету – ввічливості, тактовності, коректності, вихованості.

3.6. Упровадження морально-етичних принципів запобігання та протидії випадкам булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту серед здобувачів вищої освіти та працівників ІІНО КНУБА сприяє розбудові демократичного правового суспільства в Україні, спрямуванню освіти в інституті до світових та європейських стандартів.

4. УЧАСНИКИ ПРОЦЕСУ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ, МОБІНГУ, КІБЕРБУЛІНГУ, ХАРАСМЕНТУ

4.1. Директор ІІНО КНУБА:

- затверджує та оприлюднює план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту в Інституті;
- сприяє виконанню заходів з надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам вищої освіти, які зазнали шкоди від булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту або стали його свідками;
- співпрацює з підрозділами Національної поліції України, Кіберполіції щодо випадків булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту в Інституті;
- сприяє створенню безпечного освітнього середовища в Інституті.

4.2. Керівники структурних підрозділів та завідуючи кафедр:

- забезпечують виконання заходів з надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам вищої освіти, які вчинили, стали свідками або постраждали від булінгу та харасменту;
- контролюють облік випадків та оформлення відповідної документації (заяв, протоколів комісії з профілактики правопорушень);
- беруть участь у засіданнях Комісії з профілактики правопорушень серед здобувачів вищої освіти ІІНО КНУБА (далі – Комісія Інституту) для розгляду випадків булінгу, мобінгу, кібербулінгу і харасменту, яка за

результатами проведеного розслідування вживає відповідних заходів;

– забезпечують реалізацію просвітницького напряму всіх учасників освітнього процесу шляхом організації тематичних заходів, консультацій та з метою набуття навичок толерантної ненасильницької поведінки спілкування та взаємодії;

– забезпечують прозорість та інформаційну відкритість шляхом формування та оприлюднення на веб–сайті результатів роботи комісії з профілактики правопорушень;

– контролюють розміщення на інформаційних стендах інформації та нормативно-правових актів з питань протидії булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту;

– розробляють план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту;

– визначають порядок розгляду заяв про випадки булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту в Інституті;

– визначають заходи реагування на доведені випадки булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту в Інституті та відповідальність причетних до них осіб;

– повідомляють підрозділи Національної поліції України, Департамент кіберполіції про випадки булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту в Інституті.

4.3. Керівники структурних підрозділів завідуючи кафедр, науково-педагогічні працівники Інституту:

– формують у здобувачів вищої освіти правосвідомість і правову поведінку, відповідальність за своє життя, самостійності та прагнення до самореалізації;

– забезпечують здобувачам вищої освіти захист під час освітнього процесу та в позанавчальний час від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту за будь-якою ознакою, що завдають шкоди здоров'ю та психологічному стану;

– повідомляють Комісію Інституту про факти булінгу, мобінгу,

кібербулінгу, харасменту стосовно здобувачів вищої освіти, педагогічних працівників та інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;

– сприяють Комісії Інституту у проведенні розслідування щодо випадків булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту та виконують її рішення і рекомендації.

4.4. Комісія Інституту:

– скликається для прийняття рішення за результатами розслідування про факти булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту;

– ініціює проведення в структурних підрозділах інституту, кафедрах профілактичних заходів із протидії булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту та сприяє створенню відповідного середовища для боротьби з негативними соціально-педагогічними наслідками цих явищ через своєчасне попередження відхилень в особистісному розвиткові, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі, попередження наркоманії, алкоголізму, расової і соціальної нетерпимості;

Комісія Інституту має право залучати зовнішніх експертів, юристів до розгляду справи, а також представників Національної поліції України.

5. ПОРЯДОК ПОДАННЯ ТА РОЗГЛЯДУ ЗАЯВ ПРО ВИПАДКИ БУЛІНГУ, МОБІНГУ, КІБЕРБУЛІНГУ, ХАРАСМЕНТУ

5.1. Учасники освітнього процесу подають заяву на ім'я директора Інституту про випадки булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту стосовно будь-якого учасника освітнього процесу.

5.2. Комісія Інституту розглядає заяву не пізніше як через п'ять робочих днів з дати подання та ухвалює рішення щодо проведення розслідування.

5.3. Комісія Інституту проводить повне та неупереджене розслідування випадків булінгу,мобінгу, кібербулінгу, харасменту із залученням учасників (жертви, агресора, свідків).

Комісія Інституту за результатами розслідування приймає відповідне

рішення, що підтверджується протоколом, та вживає необхідних заходів.

6. ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ НА ДОВЕДЕНІ ВИПАДКИ БУЛІНГУ МОБІНГУ, КІБЕРБУЛІНГУ, ХАРАСМЕНТУ

6.1. Структурні підрозділи, кафедри відповідно до чинного законодавства та в межах повноважень здійснюють контроль за проведенням просвітницької роботи серед здобувачів вищої освіти щодо запобігання та протидії булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту.

6.2. У разі підтвердження факту вчинення повторного булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту за результатами розслідування та висновків Комісії Інституту директор повідомляє про це підрозділи Національної поліції України.

7. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

7.1. Упровадження Положення про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту в Інституті має навчити:

- поважати гідність, права, свободи та інтереси всіх учасників освітнього процесу в Інституті, які не суперечать чинному законодавству;
- дотримуватись етичних норм, моральних принципів, відповідально та дбайливо ставитись до власного психологічного здоров'я і психологічного здоров'я оточуючих;
- формувати в колективі Інституту навички здорового способу життя;
- формувати у здобувачів вищої освіти культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні та злагоді між етнічними, національними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- повідомляти керівництво Інституту про факти булінгу, мобінгу, харасменту стосовно здобувачів вищої освіти, працівників та інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;
- бути правдивими, справедливими, патріотичними, гуманістичними, толерантними, особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей.

8. ТЕЗАУРУС

8.1. **Булінг** – цькування учасника освітнього процесу, тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін: 1) кривдник (булер), 2) потерпілий (жертва булінгу), 3) спостерігачі (свідки за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди приниження, тривога;
- підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та /або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

8.2.**Мобінг** (з англійської – банда) – це колективне систематичне знущання, регулярне цькування, спрямоване на професійну дискредитацію колеги по роботі, навчанню.

Мета мобінгу – спричинити соціальну ізоляцію, зробити жертву вигнанцем, ізолювати її від колективу, створити атмосферу психологічного дискомфорту і таким чином витіснити, змусити звільнитися, нагнати страху іншим, підкреслити свою владу, значущість, створити

«авторитет» в очах у співробітників і якісно виділитись на фоні жертви, насолоджуватися її стражданнями.

Мобінг реалізується групою осіб, яка узгодженими діями, регулярно за допомогою зачіпок, підстав, принизливої критики, зневаги, прискіпливого формалізму, підтасовок, утиску прав, засобом наклепів, доносів, мовних образ, що супроводжуються інтригами, сарказмом, лицемірством, вербальною агресією, інсинуаціями, психологічними знущаннями, принизливими жартами, образами, досягає соціальної ізоляції жертви. У 50%

випадків мобінгу ініціатором цькування виступає керівництво.

Кібербулінг – або інтернет-мобінг, або електронний булінг – це форма агресії, яка набула поширення з появою мобільних телефонів та Інтернету. «Зброєю» кібербулера стають соціальні мережі, форуми, чати, мобільні додатки тощо. Будь-які її форми мають на меті дошкулити, нашкодити чи принизити людину віртуально дистанційно, без фізичного насильства.

Мета кібербулінгу – навмисна провокація чи залякування задля одержання влади над людиною та психологічної насолоди від її страждань. Люди, які стали об'єктом нападок, атак через комунікацію на інтернет-ресурсах чи в соціальних мережах, переживають ті самі негативні емоції та впадають у ті самі хворобливі стани, які раніше були притаманні лише реальній взаємодії.

До різновиду кібербулінгу належать:

– *флейм* (інтернет-сварка, коли учасники дискусії відходять від основної теми обговорення і переходять на взаємні образи і нападки);

– *тролінг* (постинг завідомо провокаційних повідомлень).

8.3. **Харасмент** – домагання, примушення, знущання, шантаж, погроза, психологічна травля, що ображає та принижує честь, гідність, самоповагу іншої людини, викликає відчуття нікчемності.

До харасменту відносять:

– сексуальні домагання, примушення на роботі чи під час навчання (специфічні жарти, жести, сексуальні натяки, торкання, соромницькі анекдоти, непристойні пропозиції);

– насміхання, небажані зауваження, жести, міміка або жарти з приводу раси, національності, релігії, статі, віку, інвалідності, висміювання сексуальної орієнтації, сімейного стану та інших ознак, які можуть стати приводом для дискримінації;

– шантаж, погрози, залякування з приводу раси, національності, релігії, статі, інвалідності, хобі, професії, соціальної культури, зовнішнього вигляду та інше, таке як, небажані фізичні контакти (поплескування, пощипування тощо), що дошкуляє, принижує, викликає

відчуття нікчемності.

Головні ознаки харасменту:

- суб'єкт та адресат харасменту знаходяться в ієрархічній залежності: начальник – підлеглий, викладач – здобувач вищої освіти, коуч – слухач, тренер – спортсмен, учитель – учень;
- суб'єкт, що застосовує харасмент, завжди порушує особисті (психологічні, фізичні) кордони адресата;
- харасмент відбувається за умов: а) відсутності свідків; б) близькості з адресатом.